

อารยา ราษฎร์จำเริญสุข: บางสิ่งส่วนในวันข้างหน้า

สถานที่จัดแสดง: มุลนิธิ 100 ต้นสน กรุงเทพฯ

ระยะเวลาจัดแสดง: (ภาคที่สอง) 21 กุมภาพันธ์ – 31 พฤษภาคม พ.ศ.2569

‘ในการเปลี่ยนความหมายของทิวทัศน์เก่าแก่ จำเป็นต้องเผชิญวิบากกรรมเดิม ๆ’

จากนิทรรศการในภาคแรก “อารยา ราษฎร์จำเริญสุข: กรรมเก่าเดิม” ที่มูลนิธิ 100 ต้นสน ได้ร่วมกับพิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัยใหม่เอี่ยมนำเสนอเว็บไซต์ที่รวบรวมผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินอารยา ราษฎร์จำเริญสุขจากช่วงเวลาครึ่งศตวรรษ ควบคู่ไปกับการแสดงผลงานวิดีโอของเธอทุกชิ้น ซึ่งเป็นบทแรกแห่งโครงการจัดทำเว็บไซต์ระยะยาวของอารยา ในนิทรรศการภาคที่สอง “อารยา ราษฎร์จำเริญสุข: บางสิ่งส่วนในวันข้างหน้า” ชวนให้ทุกท่านมาร่วมอ่านกระบวนทัศน์ของศิลปินชื่ออารยา ในฐานะผู้ประพันธ์ หรือในฐานะนักเขียน สืบราชเข้าไปในภาพทิวทัศน์ของตัวอักษรที่เต็มไปด้วยบทสนทนาของภาพกับคำ อักษรกับความทรงจำ ประสบการณ์กับวรรณกรรม ตลอดจนศิลปะกับถ้อยความ

‘เมื่อศิลปะถกเถียงนิยาย เมื่อความตายถกเถียงชีวิต’

ในปีพ.ศ.2560 100 ต้นสนแกลเลอรี ได้ร่วมกับอารยา ราษฎร์จำเริญสุข แสดงนิทรรศการ “ศิลปินกำลังพยายามกลับไปเป็นนักเขียน” นำเสนอความท้าทายของเธอทั้งในบท ‘คนเขียนหนังสือ’ หรือบทแห่ง ‘คนทำงานศิลปะ’ นิทรรศการ “อารยา ราษฎร์จำเริญสุข: บางสิ่งส่วนในวันข้างหน้า” ในครั้งนี้จึงไม่เพียงเป็นภาคที่สองของที่ต่อเนื่องจากกรรมเก่าเดิม แต่ยังเป็นภาคต่อของนิทรรศการเมื่อปี 2560 ที่กลับมาเผยถึงอีกขั้นของ ‘กำลังพยายาม’ ผ่านการคลี่กระจายข้อเขียนที่เสร็จสิ้นไปแล้วในอดีต แล้วจึงยึดเย็บเข้ากับข้อเขียนและบันทึกย่อยต่าง ๆ ที่เธอจดเอาไว้ขณะทำงาน พร้อมด้วยการเน้นกิริยาของ ‘กลับไปเป็นนักเขียน’ ในอีกฝั่งปากของห้องจัดแสดง ด้วย “งานเขียนที่ไม่เสร็จดี ตั้งแต่วันนี้เลย เรื่อง 1 แข็งโป๊ก อีกเรื่องเจอจากสวญจนหยุดเขียนไปเลย” ประกอบทั้งสองส่วนเข้าวิดีโอที่แสดงถ้อยคำของเธอในฐานะ ‘ศิลปิน’ เพื่อมุ่งเน้นถึงกระบวนการทางอักษรวิธีของอารยา เน้นย้ำในถ้อยความ บทบรรยาย และข้อเขียนเชิงวรรณศิลป์ ซึ่งสะท้อนทัศนะของเธอต่อศิลปะ ต่อชีวิต ต่อสังคมและต่อโลกในอีกแง่มุม

‘ความงามของทิวทัศน์พึงอิงอยู่กับความเศร้าของมัน’

นิทรรศการนี้ยังเกิดขึ้นจากการสนทนาและการแนะนำของสายัณห์ แดงกลม อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี และ “เพื่อนนักประวัติศาสตร์ศิลปะ” ของอารยา ที่ทั้งสองต่างสนใจในความเป็นไปของศิลปะ ภาษาและวรรณกรรม สายัณห์และอารยายังได้ร่วมกับทางมูลนิธิ เชิญผู้ที่เคยร่วมงาน นักวิชาการ ภัณฑารักษ์ ศิลปิน ตลอดจนผู้อ่านและชื่นชอบในถ้อยความของเธอมากกว่าสี่สิบคน มาร่วมส่งถ้อยคำของเธอที่ก้องสะท้อน สะกิด ตัดค่าง หรือติดตรึงอยู่ในใจ เรียบเรียงใหม่จนกลายเป็นเรื่องสั้นขนาดยาวที่ไม่เรียบเนียนจากถ้อยคำของเธอเอง เพื่อเป็นการขมวดและไฮไลต์บางสิ่งส่วนอันสำคัญในความเป็นนักเขียนของอารยา

‘...แต่หวังว่าความซ้ำจากการอ่านซ้ำจะนำไปสู่บางสิ่งส่วนในวันข้างหน้า’

อารยา ยังได้ปักหมุดนาฏกรรมของอักษรครั้งนี้เอาไว้ว่า “ขยักเหลื่อมของเวลา ความทรงจำ การนึกย้อน ช้อนมวลรู้สึกนึกคิดเป็นวลี เป็นประโยค ทัพบ วน หยุด กลาย เป็นอาการผสม ที่ในที่สุดคนกำกับทิ้งหลุดเข้าไปในมวล และทิ้งปลิกซ้ำเลื้อยดูจากมุมที่เปลี่ยนไปมากหรือนิดเดียว บางครั้งคล้ายซ้ำวน บางครั้งผิดใหม่ เหมือนว่าอีกบทย้อนย่อหน้าที่ยังไม่จบ แล้วเสียงเรียกด้วยคำอันกลับแว่วมาไกล ๆ (อาจคือมูมบนของผืนเว้ง) แล้วค่อยเลื่อนใกล้ คล้ายขยายตัวอักษรเคล้ารวมกลืนไปเพราะพื้นที่ที่ไม่ไปไหนเสีย และเวลาของการอยู่ร่วม แล้วเราก็ตกห่างด้วยคล้ายทั้งหมดจำหลักอยู่ไหน (อยู่ในที่แสดง) คนมาเยือนเข้าหา ชะโงกอ่าน พลันบางคำใหญ่กว่าผลึกเหวความรับรู้”

-

นิทรรศการ อารยา ราษฎร์จำเริญสุข: บางสิ่งส่วนในวันข้างหน้าเกิดขึ้นได้ด้วยการสนับสนุนและการทำงานร่วมกันของ
อารยา ราษฎร์จำเริญสุข, สายัณห์แดงกลม, เอกอนงค์ พรรณเชษฐ์, สุธีรา บุตรนาค, ณัฐดนัย ทรงศรีวิสัย, ศีตภา พรหม
มลมาศ, กิตติมา จารีประสิทธิ์ และซูเปอร์นอร์มอลสตูดิโอ